NİYÂZÎ-İ MISRÎ

KADDESE'LLÂHÜ SIRRAHU'L AZÎZ

KASÎDE-İ BÜRDE TESBÎİ

Niyâzî-i Mısrî kaddese'llâhü sırrah'ül azîzin Bûsîrî'nin el-Kevâkibu'd-Durriyye fi Mehdi Hayri'l-Beriyye adlı Kasîde-i Bürde (Bür'e) adıyla meşhur olmuş kasidesi üzerine Arapça olarak nazm ettiği tesbî'idir.

Türkçeleştirmesi için Doç. Dr. Musa YILDIZ'ın yapmış olduğu tahriçli çalışması esas alınmış ve Türkçe çevirisinden de istifade edilerek büyük zorlukları aşmış olarak yeni bir açıklama yapmaya çalıştık. Niyâzî-i Mısrî'nin Kaside-i Bürde Tesbî-i için bu çalışma temel eser olarak alınması elzem olduğunu hatırlatma fayda görmekteyiz. Ayrıca Abidin Paşanın Kaside-i Bürde Şerhi'nden istifade edilmiştir.[1]

Arapça olan bir şiirin Türkçeye çevrilmesi çok zor olduğu kadar meal türü çevirisi ayrıca zordur. Fakat insanlar bir çalışma üzerinde sürekli bir şeyler üretirse umulur ki daha iyi eserler ortaya çıkacağı umulur.

İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
19.12.2009

---

[1] (**ATEŞ Süleyman** İrfan Sofraları Niyazîi Mısrî [Kitap]. - Ankara : [s.n.], 1971.
HARMAN Ömer Faruk ABİDİN Paşa Kaside-i Bürde Tercümesi ve Şerhi [Kitap]. - İstanbul : Kalem, 2004.
YILDIZ Musa Niyâzî-i Mısrî Kaside-i Bürde Tesbîi [Kitap]. - İstanbul : Elif, 2007.
)

ON ALTINCI SOFRA

[Allah'ın resulü sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuşlardır:

"Sadık rüya, nübüvvetin kırk altı şu'besinden bir şu'bedir. Bu da müminlerin nübüvvetten nasipleridir." [2] Mevlana Cami kaddese'llâhü sırrahu'l azîzin Füsus şerhinin Yusuf Fassı'nda da böyledir.

Fakir der ki içimden geçiyordu ki, İmam Busîrî kaddese'llâhü sırrahu'l azîzin Kaside-i Bürde'sini tahmis[3] veya tesbi [4] edeyim. Ve her beytin başında Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin ismini getireyim. İsti'dadım olmadığı için buna muvaffak olamadım. Ne kadar çalıştımsa güçlük çektim, ağır geldi, uzun zaman sadece birkaç beyitten fazla bir şey yazamadım. Bu yazdıklarımı da beğenmiyordum. Fakat bu düşünceyi de kalbimden çıkaramadım. Benim bilgin, salih bir ihvanım vardı. Ona içimdeki bu iştiyakı, fakat bunu gerçekleştirmeye muvaffak olamadığımı söyledim.

---

[2] Buhârî, K. Ta'bîr, 2101

[3] Tahmis: İkili beyti üç mısra ilave ile beş mısraya çıkarmak

[4] Tesbî: İkili beyti beş mısra ilave ile yedi mısraya çıkarmak

Bana:

"**Sahibinden yani Allah'ın Resulü sallallâhü aleyhi ve sellemden izin aldın mı?**" dedi.

"**Hayır**" dedim.

"**İşte içine doğmayışının sebebi budur. Bunu Hz. Resul Aleyhisselam'dan sor.**" dedi. Sanki ben uyuyordum da o kardeşim bu öğüdüyle beni uykudan uyandırdı. Birkaç gece Resul Aleyhisselam'ın sırrına yalvararak, niyaz ederek kerem denizinden fakiri boş döndürmemesini istiyerek iltica ettim. Bin yetmiş beş senesi Muharremü'l-Haram'ının ikinci onunda Bursa'da Resulüllah'ın mübarek yüzünü görmek şerefine nail oldum.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem bana arkadaşlarından birini göndermiş., Kendisi şark tarafından garp tarafına geçiyormuş. Bana dedi ki: Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem sana diyor ki:

"**Beyaz at bizden ayrıldı, arkamızdaki otlakta kaldı. Onu alsın, bize getirsin.** "

O gelen zat, bana atın nerede bulunduğunu ve oraya gidilecek yolu gösterdi.

"**Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin sözü başım üstüne**" dedim. Hemen ata koştum ve onu denilen yerde buldum. Yularını elime aldım, çabuk sürdüm, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hazretlerine yetiştirdim. Yanında yedi kişi vardı. Bir dağın eteğinde, nehir kenarında, bir ağaç gölgesinde konaklamışlardı. Aralarında Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemde bulunuyordu. Baktım namaz kılıyorlar. Ben yetişinceye kadar namazlarını bitirdiler. Resul-i Ekrem'e kavuşunca sabrım tükendi, utanmayı bir yana bıraktım, hemen boynuna sarıldım, öptüm, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin iki dudağını emdim. Ben mübarek dudaklarını öptüğüm sırada:

"**İşte bu, ilimler ma'denidir; bu, bilgiler kaynağıdır; bu, Allah'ın vahiy hazinesidir.**" diyordum. Rasûlüllah sallallâhü

aleyhi ve sellem beni bir müddet bundan menetmedi, sonra bana:

"**Namaz kıldın mı?**" buyurdu.

"**Hayır, ya Resulallah.** " dedim.

"**İşte su dedi, abdest al ve namaz kıl.** "

"**Baş üstüne**" dedim. Namaz kılmak için abdest almaya başlayınca ferahımdan sevinç ve ağlama ile tatlı bir şekilde uyandım. Derhal tesbi'e başladım. O gün otuz yedi beytin tesbi'i mümkün oldu. Ertesi gün kırk beyit tesbi ettim. Hâsılı on gün içinde bitti. Yüce Allah'a hamdolsun. Allah ve Resulü daha iyi bilir, ru'yanın tabiri bu idi:

Ameller sahibinin bineğidir. Onu isteğine ulaştırır. Tasnifler ve diğer hayırlı işler de böyle (sahibinin bineği)dir. Demek at Kaside-i Bürde idi, onu Allah'ın Resulüne götürmemiz için bize olan emir, onu, Muhammed Aleyhisselam'ın ismine kavuşturmaya işaret idi. Çünkü isim, ehl-i hakikat indinde müsemmanın kendisidir. Onların yedi kişi olmaları da tesbi'e işaret idi. Abdest almakla emir ise, tesbi'e başlama emrine işaret idi. Vefatından sonra, kardeşlerimden bu ru'yayı, Tesbi'i Muhammedi'nin başına yazmalarını rica ederim.] [5]

---

[5] (ATEŞ, 1971)

Bismillâhirrahmânirrahîm

BİRİNCİ BÖLÜM:

RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEME ÂŞIK OLMA HAKKINDA

1
Muhammed açık deliller ve hikmetlerle geldi,
Bütün insanlığı müjdeleyici ve korkutucu oldu,
İlk yaratılış zamanının haberlerini söyledi
Haremdeki[6] olanları dostlara ulaştırdı,
Onun acısıyla kıvranan kalbime dedim ki:
Selemdeki [7] komşuları [8] hatırladığından mı,
Gözlerden akan gözyaşına karıştırdın kanını?

2
Muhammed göğüsleri alevlendirdi ateşiyle,
Sağanak yağmurlarla bir gün olsun sıcaklığı soğumadı
Güvenmediğim nefsime sordum. Ey Nefsim!
Kalbine hükmeden şiddetli sevgisi miydi?
Yoksa duyduğun özleminin hüznü müdür seni yönelten?
Medine tarafından bir yel mi esti?
Yoksa, karanlık gecede İdam[9] Dağında şimşek mi çaktı?

[6] Harem, burada Allah Teâlâ katındaki mahrem yerler.
[7] Âşıkların tavaf ettiği makam
[8] Hakikat-i Muhammediyenin halleri

3
Muhammed'in hevesiyle kalpler gençleşti,
Görmüyorum kalbimin artık başkasına meylettiğini,
Yoksa kalbim bu sevgiyi inkârda haddini mi aştı,
Dedim ki, ciğer delen sevgiyi inkâr etmektesin,
Eğer düşünürsen sevginin yeşermeyeceğini,
Ne oldu gözlerine ağlama dedikçe hüzünlenmekte,
Ne oldu dediğinde kalbin gamını kederi arttırmakta.
4
Muhammedî aşk isabet edince hararet artar,
Onun için âşık sevda acısına katlanır,
Zannetme ki âşık sevdasını saklayabilir,
Yağmur olan gözyaşları bedeni bitap düşürürken,
Kalpte derdi olanın hâli mi gizli kalır?
Hangi âşık sevdasının gizli kalacağını zanneder?
Dökülen gözyaşı ve tutuşan kalp arasında.
5
Muhammed Allah'ın kulları ve rasülleri içinde en hayırlısıdır.
Onun dini, bütün inançları ve topluluklarını kaldırdı.
Ey beni kınayan! El çek artık kınayıp azarlamaktan
Kısa ve uzun söze ne hacet hakikat gün yüzüne çıktı.
Heyhat yaralı kalp, sevgini gizlemektesin,
Şayet bu sevda olmasaydı harabelerde ne gözyaşı dökerdin,
Ne de Bân [10] ağacını ve Âlem [11] Dağını yâd ederek uykusuz kalmazdın.

[9] İdam: Medine civarındaki bir dağın adıdır. İdam'da şimşek çakmaya başlayınca, Medine'ye yağmur yağmaya başlar.
[10] Hicaz bölgesinde bulunan ve çok güzel kokan bir ağacın adıdır. Bu

6
Muhammed'in karanlıkta da görününce işaretleri,
Karanlıklar yok oldu, vahiy güneşi doğunca,
Alevleri sevdiğimden beri beni yakmaktadır,
Onun için nefsim arzularını ve her şeyi terk etti,
Sevmekten dolayı muhabbet işaretleri başladı,
Sevgiye şahitlik edeni inkâr edebilir misin?
Gözyaşın ile hastalıkların hakikati açığa çıkmakta.

7
Muhammed'in temiz ve soylu ailesi güvencemizdir,
Bütün şerefli ashabı bizi kemale erdirendir.
Torunları[12] Me'vâ [13]cennetinde önderlerimizdir,
Onlara[14] olan sevgimizle imanımız zahirdir,[15]
Muhakkak onlara zulmeden[16] ettiğini çekecektir.
Aşk ateşi iki yanağa kırmızı sarı bir çizgi çekti,
Yanaklarımız sarı kırmızı[17] bir güle döndü.

---

ağaç Hz. Musa aleyhisselâma tecelli olan ağaçtan istiaredir.

[11] Tur dağıdır. Çünkü burada Allah Teâlâ'nın tecelli ettiği yerdir. Hicretteki Sevr mağarası düşünenlerde olsa da Tur Dağı daha tecelliyattaki şöhreti daha fazladır. Ayrıca ağacın beraber zikredilmesi de buna işaret etmektedir.

[12] Hz. Hasan ve Hüseyin aleyhimesselâm

[13] Şehitlerin ve takva sahiplerinin ruhlarının barındığı cennet

[14] Hz. Hasan ve Hüseyin aleyhimesselâm

[15] Niyâzî-i Mısrî, burada Hz. Hasan ve Hüseyin aleyhimesselâmın nübüvvetine işaret etmektedir.

[16] Yezid ve tabiileri

[17] Sarı gül içinde yanan aşk ateşinin, kırmızı gül ise kanlı gözyaşının

8
Muhammed'in hayali vallahi beni telaşlandırdı,
Yanaklarıma akan gözyaşlarım beni boğuyor,
Dedim ki; sabrım tükenip izi içimde kalmadığında,
Dallardaki yaprakların hışırtısı beni aşka getirdi,
Beni acı sözlerle yakıp kınayan
Sevgilimin hayali beni uykumdan uyandırdı da,
Sevgim dünyevi zevkleri ıstırapları def eyledi.

9
Muhammed geceleyin bir ay parçası gibi görünür
O gece insanların yüzleri aydınlandı,
Hakikat için o hidayet güneşi parladı,
Güneşi kararınca[18] dünyayı da üzüntüler sardı,
Bırakın beni, yakıyor içimdeki hüznün ateşi,
Ey Uzrî[19] aşkımdan dolayı beni aşağılayan!
Senin insafın olsaydı, kınamazdın beni.

10
Muhammed'in sırrı bir haberle ortaya çıktığında,
Korkunun ateşiyle göğsümdeki canım tutuştu,
Ona olan aşkım yüzünden, kaybetmişken aklımı
Gece vakti kınayanın lafları âşıkı eleştirir,
Dedim ki: Hayır, hayır kader ve hükmünü kınama,
Hâlimi artık öğrendin sırrım gizli kalmadı,
Laf sayanlar ne bilsin derdime vardır dermanım ve sırrım.

---

işaretleridir.

[18] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hakk'a yürüyünce

[19] Uzre kabilesi Yemen'de aşk ve muhabbetleriyle tanınmış ve bu konudaki hikâyeleri her tarafa yayılmış bir kabiledir.

11
Muhammed aşkının yürekte vardır makamı,
Her nasihat âşıkın gönlündeki sevgiyi kaldırır mı?
Gizli başlayan aşkı kalpten kovan
Bırak âşıkı kınayan iflah olmayacak,
Hâline bırak bu genci; sevgisinden vazgeçecek değil,
Nasihatlerin samimiyse de âşık duyacak değil
Zira azarlayanı methedeni duyamaz ki âşık.

12
Muhammed'in sırrı gizliden bana nasihat vermekte,
Rabbim güzellik yolu ile vuslat yönü göstermekte,
Kendimde değilim kovuyor gibi bana nasihat etme,
Âşığın gönlü kınayanları dinleyemez ki,
Sevgiliye vuslat aşığın son dileğidir,
Ak saçlarımın nasihatini kötüye yorup da inanmadım
Hâlbuki nasihat eden ak saçlı töhmetten uzak değil mi?

İKİNCİ BÖLÜM:
NEFSİN İSTEKLERİNE KARŞI ÇIKMA HAKKINDA

13
Muhammedî deliller kamaştırdı gözleri,
Gökyüzüne yükseldi ve insanlığa nasihat etti,
Kabul etti muttakilerle iyi insanların kalpleri,
Nefret etti şakiler ve isyankârların nefisleri
Eyvahlar olsun nefsime bu nimetleri fark etmedi,
Kötülüğü emreden nefsim öğütlerden yüz çevirdi,
Cahilliğinden ak saçların ve ihtiyarlığın nasihatlerini de dinlemedi.

14
Muhammed'den bir zarar görmedi nefsim,
Lakin emredildiği şeye vefası da olmadı,
Yaklaşamadı takvanın makamına ömrünce,
Rabbinden korkmadı ortaya çıkmışken kusurları,
Nefsime ne olduysa biriktiremedi iyi amellerini,
Bir ziyafet hazırlamadı güzel amellerle,
Muhteşem olmayan misafirim[20] elem indirdi başıma.

---
[20] İhtiyarlıkla gelen ölüm

15
Muhammed gelen her misafirine ikram ederdi,
Ümmetin hepsine bunu emretti,
Uyardığı ak saçları gelen kişiye yazık oldu,
Misafirine tazim etmeyip inkâr edene,
Bana geldiklerinden beri ben onları hakir görüyorum,
Şayet bilseydim misafire ikram etmeyeceğini,
Saçlarımı ketemle[21] boyardım ve sırrımı saklardım,

16
Muhammed nefsin cahilliğinin sarrafıdır[22]
Allah'ın yolunda gayesine doğru giderken,
Sapkınlığı sürekli devam eden nefsimi kınasam da,
Koştukça koşar alçaklık içinde eşkıyalığa,
İstekleri hep hidayetinden kaçmakta,
Kim benliğime kefil olabilir serkeş nefsin elinden?
Azgın atı zapt etmeye dizgin kâfi mi?

17
Muhammed'i nefsim gafletinden görmedi
Nurlarını, aksine şakâvete meyledip durdu,
Kötülükleriyle hep bu dünyaya esir oldu
Asla ayılmadı bir türlü sarhoşluğun uykusundan,
Ey kalp nefsi kov ve çirkin isteklerine karşı ol,
Günahlarla şehvetin imhasını arama,
Muhakkak yemek aç isteklerini kuvvetlendirir.

---
[21] Ketem: Saçların boyanmasında kullanılan bir bitkinin adıdır.
[22] Onun oyunlarını çok iyi bilir.

18
Muhammed fiili olarak çalıştı hayatında,
Tembellik etmedi ve kimse ona isyan etmedi
Kınanmış nefsime tekrarladıkça nasihatlerimi,
O isyanına ve kendini beğenmeye devam etti,
Nefse isteklerinden uzak dur ve örnekleri işit dedikçe,
Nefis süt emen çocuk gibidir, delikanlıda olsa
Eğer vaktinde kesmezsen süt sevgisini bırakmaz.

19
Muhammed nefsi iyiliği istemeye yöneltirken,
Doğruyu bulması için nefsi de zorlamadı,
Allah için nefsi kızdırmaya çalış, onun razı olduğu
Hoşuna giden şeyleri eğer verirsen onu diriltirsin
İstediklerinden uzaklaş ve ağıtlarına sabırla katlan
Nefsini vazgeçir isteklerinden yoksa sana hükmeder,
Muhakkak nefse dostun olursan yaralar veya helak eder.

20
Muhammedî deliller nasihat ederken de koruyucudur,
Nefsi kötülükten tövbe ettirir, o serseridir,
Nefsim nimetler içindeyken beyaz saçları gördüğü,
Halde dünyada kötülüğe devamlı düşmektedir,
Eğer nefsi ıslah etmek istersen tövbe et kudretin vardır,
Ameller merasında otlarken iyi gözet onu,
Eğer merasını tatlı buluyorsa otlatmasına engel ol.

21
Muhammed'e âyetler inerken sabahleyin,
İyiliği tavsiye eden sözler ile
İçimi karartan nefsim ise zulme meyyâldir,
İyiliğe kör, şerre yönelişi çabuk olunca,
Nasıl hevesleriyle zayi etti farzı ve nafileyi,
Öldürücü zehrini çoğu zaman güzel gösterdi,
Bir şekilde yağlı lokmanın içindeki zehri görmedi.

22
Muhammed yaratılmışlara mürşiddir, tabii ol,
Boş ver başkalarını kulak asma onlara.
Bir kanaatkâr gibi kolay bir hayat yaşamasa,
Men edilmeyen şarabı kana kana içmekle,
Nefsi helak eden tamahın olmaz, aç gözlülük etmezsin,
Kork. Açlığın ve tokluğun hilelerinden,
Tokluktan daha zararlı nice açlık vardır,

23
Muhammedî delillerin ortaya çıkışı belirginleşti,
Yapacağı kötülüklerinden korkmadan nefse nasihat et,
Okunan kitaplardaki yazılanlara karşı gelse de,
Kurtulamıyorsa, isyan hastalığına tutulmuştur,
Karnını dolduran şeylerden Allah'a tövbe et,
Gözden yaşı boşalt doldurmadan,
Haramlar ve kötülükler. Nedamet perhizine sıkı sarıl.

24
Muhammed'i tasdik et, kabul ettiğimiz Mevlândır,
Sözlerini ve haberlerini incelikleriyle ezberle,
Rehberliğin istenirse Onun delileriyle hüküm ver,
Senden vasilik[23] isterlerse dilini ve belini koru,
Kurtuluş için ihtiramla sözde ve amelde ihlâslı ol,
Nefse ve şeytana uyma, isyan et her ikisine,
Şüphelen sana verdikleri sevindirici nasihatlerine.

---

[23] Sana sığınarak vasiliğini veya tavsiye etmeni isterlerse demektir. Vasilik Hz. Ali kerremallâhü vechenin sıfatıdır. "Şüphesiz Ali, sizin aranızda, benim halifem, vasim ve kardeşimdir; öyleyse onun sözlerini dinleyin ve ona itaat edin." (Tarih-i Taberî, c.2, s.319. bkz: Yenabiu'l-Mevedde, 76. bölüm, 1. ve 2. hadis.)

"Ben Allah Resulü sallallâhü aleyhi ve sellemden şöyle sordum:

Ey Allah Resulü! Her nebinin bir vasisi vardır, sizin vasiniz kimdir? Peygamber susmayı yeğlediler. Ama sonraki toplantıda beni görünce "Ey Selman!" diye seslendiler. Ben süratle yanına giderek "evet" dedim. Hazret şöyle buyurdu: Musa'nın vasisinin kim olduğunu biliyor musun? "Evet, Yuşa b. Nun-dur." dedim. Hazret, "Niçin?" diye sordu. Ben, "Çünkü o kendi kavminin en bilginiydi." dedim. Hazret şöyle buyurdu: Öyleyse, şüphesiz vasim, sırdaşım ve benden sonra ümmetim arasında bırakacağım en iyi şahıs Ali b. Ebî Talip'tir ki benim vademe vefa edecek ve borcumu eda edecektir." (Mu'cemu'l-Kebir, c.6, s.221; Mecmau'z-Zevaid, c.9, s.113.)

İbn Asakir, Enes b. Malik'ten şöyle naklediyor: "Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem abdest alarak iki rekat namaz kıldılar ve sonra şöyle buyurdular: "Bu kapıdan sana doğru içeri girecek ilk şahıs, muttakilerin imamı, Müslümanların efendisi, dinin önderi ve vasilerin sonuncusudur." O sırada Ali kerremallâhü veche içeri girdi. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem kimin geldiğini sorunca Ali, dedim. Bunu işiten Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Ali'ye doğru gelerek onu sevinçle kucakladı…"(Tarih-i İbn Asakir, c.2, s.486; Hilyetu'l-Evliya, c.1, s.63; Şerh-u İbn Ebil-Hadid, c.1, s.450)

25
Muhammed'in emri ve nehyi hükmümüzdür,
Emre ve nehye az oldu insanlardan teslim,
Çünkü nefis ve şeytan karar aldılar
Düşmanımızdır diye, onları sakın dost edinme,
Şerleri her yere bulaşır, hilelerinin ise artışı vardır,
Hasmın ya da hâkimin olsalar da uymazsın onlara,
Bilirsen hasmın ve hâkimin oyunlarını.

26
Muhammed sultanların ve rasüllerin en faziletlisidir,
Dini milletlere gelen dinlerin en kuvvetlisidir,
İlimsiz ve amelsiz ömür zayi olur,
Yanlışları görmeden nasihatimi artırsam da,
İşlemediğim amellerle sözlerimi süslesem de,
Allah'tan af dilerim amelsiz sözümden,
Ben kısır kimseye nesil isnat etmiş gibi oldum[24].

---

[24] Kendisinde bulunmayan özellikleri başkalarına emreden kişi, kendisinden olmayan çocuğa yalandan sahip çıkan insana benzetilmektedir.

27
Muhammed insanların en güzeli ve en tatlısıdır,[25]
Konuşmasıyla şüphelerden uzaklaştırır nasihatleri,
Bir söz veriyorum fakat gereğini yapmıyorum,
Tembihlerini uyanma şaşkınlığında olan nasıl duyar,
Görüyorum ki sözüm amelim hiç uymuyor,
İyiliği emrettim sana lakin ben onu yapmadım,
Dosdoğru oldum desem doğru olur muyum?

[25] Ne güzelsin, Ya Muhammed! (sallallâhü aleyhi ve sellem)
Hiçbir halin insanlara zarar verici bir sebep olmadı.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin zahiri ve batınî güzelliği kemal mertebesinde olmuştur. Kamil bir güzelliğin sahibi olduğu için güzelliği Yusuf aleyhisselâm gibi fitne (imtihan) sebebi olmamıştır.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem efendimizin, mübarek bedeninde toplanan, görünen ve görünmeyen güzellikler hiçbir ferdin bedeninde toplanmamıştır. İmam-ı Kurtubi kaddese'llâhü sırrahu'l azîz şöyle bildirmiştir:

"Resul-i ekrem efendimizin güzelliği büsbütün görünmemiştir. Eğer hakiki güzelliği görünseydi, Eshab-ı kiram O'na bakmaya takat getiremezdi. Şayet hakiki güzelliğini gösterseydi, hiç kimse bakmaya dayanamazdı."ashab-ı kiram, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme;

"Ya Resulallah! Siz mi güzelsiniz, Yusuf aleyhisselam mı daha güzeldir?" diye sordular. Efendimiz cevap olarak; "Kardeşim Yusuf benden sabih (güzel), ben ondan melihim (tatlıyım). Onun görünen güzelliği, benim görünen güzelliğimden çoktur" buyurdular.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem efendimiz bir hadis-i şeriflerinde; "Allah Teâlâ'nın gönderdiği her nebi güzel yüzlü, güzel seslidir. Sizin rasülünüz ise, onların en güzel yüzlüsü ve en güzel seslisidir" buyurdular.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem efendimizin, Kur'an-ı kerimde geçen isimlerinden biri de Kur'an-ı kerimin kalbi olan Yasin suresindeki "Yasin" kelimesidir. Ulema-i rasihinin büyükleri;

"Yasin, "Ey benim muhabbet deryamın dalgıcı olan habibim" demektir" buyurmuşlardır.

28
Muhammed o nefsi karışıklıkla perdelemedi,
Hayırlara vesile nasihatleri kefil olup,
Adn cennetinin,[26] yüksek bir yerinde bizi toplayacaktır.
Yazıklar olsun nefsime. Kötü işlerde kullanmakta bizi,
Tâate meyil ve hayırdan da uzak bıraktı,
Ölümden önce fazla bir azık hazırlamadım
Farz olandan başka namaz kılmadım, oruç tutmadım.

[26] "Şüphesiz ki, iman edenler ve güzel amel işleyenler yok mu, işte onlar mahlûkatın en hayırlısıdırlar. Onların mükâfatı Rableri katında Adn Cennetleridir ki, onların altlarından nehirler akar, orada onlar ebedî kalıcıdırlar, Allah onlardan razı olmuştur, onlar da ondan razı olmuşlardır. Bu Rabbinden korkanlar içindir" (Beyyine, 8)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:
RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEME ÖVGÜ HAKKINDA

29
Muhammed'in şeraiti kâinatta yok olmadı,
Ömür onları yapmada başarılı olmadı ve zayi oldu,
Nefsim kusurlara ve tembelliğe alışkanlık etti,
Bunları işlemekten usanmadı,
Yakarış için geceleri bir saat bile ayırmadım,
Kendime zulmettim, geceleri ihya edenin sünnetine
Uyumazdı, şişen ayakları ağrısından şikâyet edene dek.

30
Muhammed insanlar arasındaki bütün övgülere sahipti.
Nice güvenilir insan anlatıp durdu onun ahlakını,
Sürekli aç kalırdı orucunu visal ederek
Hiç şikâyet etmedi açlıktan ve devamlı gelişinden,
Nefsi için dünya malını istemedi,
Açlığa sabretti, karnına taş bağladı,
Taşın altında iyice sıkıldığından beli toplanırdı,

31
Muhammed kitaplarda Allah'ın kullarının en üstünüdür
Yaratılış ahlâkı şeref ve nesep yönünden,
En üst rütbeden daha yücedir makamı,
Başı eğiktir yeryüzünde kavuştuğu nimetlerden,
Mal ve altınlar yerine fakr'ı [27] seçti,
Altın dolu dağlar ona kendilerini arz ettiler,
Ululuğun yerini göstermek için nefse meyletmedi.

32
Muhammed'in sırları bizden uzak oldu,
Çünkü o en seçilmiş mevlamızdır ve hayırlıdır da,
Allah'ın yardımcısı olduğunu bildiğinden,
Asla ilgi göstermedi dünya köpeğine,
Dünya onun tutsağı olmasına rağmen züht ile yaşadı,
Bulunduğu zühd hayatı zahitliğini kuvvetlendirdi,
Muhakkak masum olana yokluk etki etmez.

33
Muhammed batında hem de zuhurunda güzeldi,
Az bir kuvvetten başka dünyada meyli olmadı,
Duruşuyla, gönüllerin en zengini ve en kanaatkârıydı.
Bazen gizli bazen açıktan, âlemin süslerini reddetti,
Ne bir an ne de bir zaman dünyaya el açmadı,
Nasıl çağırır dünya O'na muhtaç,
Zira, O olmasaydı dünya yokluktan kurtulamazdı.[28]

---

[27] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdu ki; "Fakr, benim övünç kaynağımdır" Niyâzî-i Mısrî kaddese'llâhü sırrah'ül azîz, fakr'ın tanımını "Allah'tan başka her şeyden varlığı almak" şeklinde yapmıştır. O'na göre "Vücut kalkınca, Hakk görünür ve hiç kaybolmaz. Fakr tamam olmayınca doğrudan doğruya Hakk'ın yüzüne bakmak mümkün olmaz."

34
Muhammed kurtardı bizleri kaydırıcı sapkınlıktan,
Odur bize cömertçe ikram eden cömert kişi,
Kalbin ölüşü can bulur hidayetinin nuruyla,
Farz olan övüncümdür, onu sevmeyi seviyorum
Yarın kıyamet gününde "bana yaklaş" der belki,
Muhammed âlemlerin, insanların ve cinlerin Efendisidir,
Arap'ın ve Arap olmayan bütün fırkaların da Efendisidir,

35
Muhammed faziletleri toplamada bir tanedir,
Şefaati kıyamet gününde dayanağımdır,
Sahibidir sayılmayacak mucizelerin,
Ondaki faziletler denizine herkes gelir,
Diriliş günü sancak onunla dikilecektir,
İyiliği emretmede kötülükten sakındırmada Nebimiz bir tanedir.
Sözündeki "Hayır" veya "Evet'ine itiraz olmamıştır

[28] "Sen olmasaydın bu kâinatı yaratmazdım"
Hadis kitaplarında aslı bulunmayan bu veciz ifade hadis münekkitlerince de red edilmiştir. Aliyu'l- Kâri. Aclûnî ve Şevkânî, Sağanî'nin mevzu dediğini naklettikten sonra manasının sahih olduğunu kabul ederler. Bkz.Aliyu'l Kâri. 288; Aclûnî, II/164: Şevkâni. Fevaidu'l- Mecmua, 326; Deylemi'nin İbn. Abbas'tan; İbn. Cevzi'nin Selman'dan naklettikleri rivayetlerin her ikisi de mevzu kabul edilir. Suyûti de mevzu olduğunu tasdik etmiştir. Elbâni de yukarıdakileri naklettikten sonra mevzu olduğunu açıklar. Bütün bu değerlendirmeler için Bkz. Sağanı. 52: Aliyul Kâri. 295. 296; Elbâni. Silsileni Ahâdis-i Daire. 1/282

36
Muhammed'in şeriatı duruşuyla yücedir.
O emindir ve Ona uymak, kulun emniyetidir,
O bir kahramandır ki ululuğu yayılmıştır,
O şecaatte kahramanlıkları aşmıştır,
Topluluğu çağırdığında icabet edilendir,
Muhammet şefaati arzulanan Hakk'ın sevgilisidir,
Bütün korku ve sıkıntılar Onunla yok edilir.

37
Muhammedî meşrebine kavuşalım isteriz,
Sapkınlığı şüpheden temiz hakla doğrulttu,
Allah Teâlâ'nın gizliliğinde de rasülüdür
Allah fazlından da Ona öyle bir sevgi verdi ki,
Gösterdiği hak yolda şüphe yahut eksiklik bırakmadı,
Kendisine tutunanları Allah'a davet etti,
O tutunanların sarılanların kopmayan ipidir

38
Muhammed'in yüzü güneş gibi görünür ufuktan,
Kokusu güzel kokar koklayana,
Eli cömertlikte ikramda deniz gibidir,
Mevlâ korkusundan kalbi heyecanlıdır,
Sübhan Mevlâsı O'nu kan pıhtısından seçkin yaratmıştır
Bütün nebilere yaratılış ve ahlâkta üstün kılmıştır.
Hiç biri O'na ilim ve cömertlikte yaklaşamadı

39
Muhammed'den nur ehli nurlarını alır,
Onun ilminde bütün insanların ilmi kaybolmuştur,
Onun yeri kutsanmıştır, hazret olmak ona uygundur,
Onun ulvî mertebesine ulaşmaktan ümitleri kestiler,
Miraçta imamlık yaptı onlara arkadaş oldu
Bütün Allah rasülleri hepsi ricada bulundular,
Denizinden bir avuç ve yağmurundan bir yudum içmek için.

40
Muhammed'in şanı yücedir onların şereflerinden,
Onun şerefiyle niyetlerine ulaşmayı ümit ederler,
Yarınlarda mutluluğa kavuşmak için yönelirler
O'ndaki seçilmişlik, sıkıntılardan bir kurtuluştur,
Zikir vakti huşuyla etrafında toplanırlar,
Onun yüce katında dururlar hadlerince,
İlmindeki nokta ya da hareke şeklinde.

41
Muhammed'in güzel yüzü güneşi utandırdı,
Aydan daha alımlıydı sıkıntı vaktinde bile doğuşuyla,
Nurunun ışıkları dünyayı doldurdu,
Kim yardım istediyse ondan ihtiyacını giderdi,
Yaratılışı mükemmeldir ahlakından Allah razı oldu.
Onun maddesi ve manası kemale ermiştir,
Sonra Allah insanlardan onu kendisine sevgili seçmiştir

42
Muhammed'in makamı yücelerin yücesindedir,
Rabbi ona hazinelerinden sonsuzca vermiştir,
Onun varlığıyla küfrü kahredip söndürmüştür,
Dini hakikatiyle ocağından çıkarmıştır,
Kemalde eşsiz bulunmaz bereketler içindedir,
Güzellikte ortağı olmaktan münezzehtir.
Ondaki güzelliğin cevheri parçalanmamıştır.

43
Muhammed bütün yaratılmışların en hayırlısıdır,
Susuz gelenlere kanacakları kadar ikram eder,
Sapmalarından sonra insanlara doğru yolu gösterendir,
Şaşırdıklarında onların yardımcısı ve kurtarıcısıdır,
Eğer öldükten sonra övülecek bir şey bırakmak dilersen,
Vazgeç Hıristiyanların nebilerine dair söylediklerinden
Başka, hakkında dilediğin kadar medhü sena et. [29]

44
Muhammed'in övgüsü kitaplarda geldi,
Geçmişler tarafından sıfatları anıldı,
Ömrünce onu methetsen de bitmez hasletleri,
Yaz, söyle, övmekte aşırıya kaçacağından korkma,
Allah'ın rasülünü delicesine methet, O'nu sev,
Dilediğin şerefi nisbet eyle onun şahsına,
Gücün yettiği kadar, dilediğin büyüklüğü nisbet eyleyesin.

---

[29] Necip Fazıl Kısakürek dedi ki; "Biz Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi öyle sever ve meth ederiz ki, bir Allah demeyiz."

45
Muhammed'i Rabbi güzel ahlâkla süsledi,
Onun yaratılışını sırrında kâmil kılarak faziletli kıldı,
Onu zühtle mükemmel eden Allah ne yücedir,
Onu bütün yaratılışlara hidayet edici olarak gönderdi,
Muhabbet ve yakınlığı ona ehil kıldı,
Allah'ın rasülüne fazilette bir benzer yoktur,
Konuşanlar faziletlerini dile getirememiştir.

46
Muhammed semalar semasına yükseldiğinde,
Hudâ nurunun parlaklığı yüzünde kaybolmadı,
Tâ ki fasih diliyle gülümseyerek geldi,
Parlayan inci gibi güzel ve muntazamdı,
Melekler âlemi O'na hizmetçi durdu,
Mucizelerin değeri büyüklüğüne uygun olsaydı
İsmi her anılışta çürüyen kemikler dirilirdi.

47
Muhammed Allah'a yakınlığıyla dileklerine kavuştu
Bu yakınlıkla yedi kat semâyı geçti,
Burak[30] gururlandı üzerine bindiği anda,
Kitap[31] hiçbir şüphe ve kuşku barındırmadan geldi,
O'na itaat ettiğimizden beri yolunu seçtik,
Bizi akla durgunluk verecek bir şeyle imtihan etmedi,
Bize düşkünlüğünden dolayı şüpheye ve yanlışa düşmedik[32].

---

[30] Burak: Miraç gecesinde Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi taşıdığı rivayet edilen binek.

[31] Burada ki mana; Levh-i Mahfuzdaki kitabın aslı.
Bir diğer mana; "... Çünkü namaz, müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır." (Nisa, 103) âyetinde "farz" karşılığı olarak, "kitâb" kelimesi kullanılmaktadır. Bu beyitte kitaptan maksat namazın farz olmasıdır.

48
Muhammed kadar meşhur olmadı yaratılmışların hiçbiri,
O'nun sırrını anlamada aciz kaldı akıl ve perdelendi,
Bütün methiyeler ne kadar uzasa da onun hakkında kısa kaldı,
İnsanların beliğ konuşkanının dili ona gelince tutuldu,
Şairler onun sıfatlarına ilişkin ne söyleyebildiler ki,
Bütün varlıklar Onun gerçeğini görmede aciz kaldı,
Ona yakın ve uzak olmakta şaşkınlıktan başka bir şey olmadı

49
Muhammedî makama fazilette kimse ulaşamadı,
Zamanın geçmişinde geleceğinde kimse kavuşamadı,
Araştıran herkesi vasfı aciz bıraktırdı,
Çünkü Rasûlüllahın mucizeleri sayılamadı,
O'nun eli olmadan hakikatte saadete kavuşulmadı,
Uzaktan küçük görünen Güneş gibi olsa da,
Yaklaşıp, bakıldığında gözleri kamaştırır.

50
Muhammed'in yaratılışını Allah Teâlâ pak eyledi,
Tatlanır acı su ağzına değdiğinde,
Kimin yolu O'na uygun olduysa feyiz aldı,
Onun inceliklerini nefisler idrak edemedi,
Bütün halk çalışsa da vasfına güç yetiremedi,
Dünyada onun gerçek yönü nasıl idrak edilir ki,
Uyuyan insanlar gördükleri rüyalarla teselli oldu.

---

[32] "Ey inananlar! And olsun ki, içinizden size, sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, inananlara şefkatli ve merhametli bir peygamber gelmiştir." (Tevbe, 128)

51
Muhammed'in faziletini anlatmada övgülerim kısa kaldı,
O'na ne ay ne de güneş benzeşemedi,
Onu methettim lakin methim fakir kaldı,
Onu vasfeden diller aciz kaldı,
Medh ne kadar uzun olursa olsun yine de noksanlaştı,
Onun hakkında ilmin vardığı en son nokta beşeriyetidir,
Gerçekten O Allah Teâlâ'nın yarattıklarının en hayırlısıdır.[33]

52
Muhammedî nice işaretler göründüğünde,
Mertebe yükselmesi için O'na sadakatle bağlanmak gerekti,
Onun şerefiyle ulu makamlar verildi,
En üstün oldu bulunduğu makamlarda,
Onun mucizelerindeki garabet ebedi bitmedi,
Keremli rasüller gösterdiği bütün mucizeler O'nun sebebiyledir.
Ancak O'nun nurundan kavuştukları o kadardı.

53
Muhammed delip geçen ışıklar saçan bir incidir,
Ulu bir makamı var ki ona kim yaklaşabilir,
Güneş, ay ve yıldızlar onun isteğinde hareket ederler,
İzniyle makamları yücelir, üstünlükleri onunladır.
Nebilerin hâlleri onunla arılaşır temizlenir,
O faziletin güneşidir ve nebiler yıldızdır,
Karanlıkta insanlara nurlarıyla ışık verirler.

[33] İmam-ı Bûsirî, rüyasında Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizi görmüş ve kasideyi huzurunda okumuştur. Ancak bu beytin ikinci mısrasına gelince duraklamış, Resûl-i Ekrem Efendimiz "Oku" deyince, "Bu mısrayı hatırlayamadım" demiştir. Bunun üzerine Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz "Ve ennehu hayru halki'llahi kullihimi" şeklinde işaret buyurmuşlardır. Dolayısıyla beytin ikinci mısrası, Allah Resulünün manevî ifadesini ihtiva etmektedir.

54
Muhammed'in parlak ışığı etrafı aydınlattı,
Başındaki siyah saçlarından ışıklar saçıldı,
Dişleri iyi korunan inci gibi düzgündü,
Sağanak yağmur gibi eli cömertti,
Güzel kokusu her yere yayılan miskti,
Güzel ahlâkı süsleyen yaratılışını büyük bil,
Güzellikleri toplayan güler yüzlülük temayüz eder.

55
Muhammed israfı olmayan cömert kişiydi,
O'nun ve ailesinin verişleri lutufluydu,
Ey Mustafa'yı vasıflayan! Vallahi yeterince tasvir etmedin,
Tâki durmaksızın uzun süre anlatsan dahi,
O susuzlar için denizdi, yardım dileyene koşandı,
Şerefte dolunay, yumuşaklıkta bir çiçek gibiydi,
Cömertlikte deniz olan himmeti sonsuz zaman gibiydi.

56
Muhammed sözleriyle bize doğru yolu gösterdi,
Risaletinde doğrulukla bizlere geldi,
Sanki halesi görünen ortada bir dolunaydı,
Bereketli olması beklenen bir yağmurdu,
Cesaretinden korkulur bir aslan gibiydi,
Celallendiğinde bile eşsizdir,
Bir ordu onunla karşılaştığında hizmetkârlar gibidir.

57
Muhammed varlıktaki bütün şerefi elde etti,
Yaratılanları yumuşaklığı ve lutufla kuşattı,
Güzellik, iyilik ve nimet O'ndaydı,
Gülüşüyle ve bakışıyla konuşmasıyla üstündü,
Konuştuğunda inci sedefin içinde saklı zannedilirdi,
Sedefin içinde saklı olan inciler,
Sanki O'nun sözünden ve gülümseyişinden olmuştu.

58
Muhammed'i Allah şereflendirip yüceltti,
Makamını yükselterek keremli kıldı,
Manasını ziyadeleştirerek ona yönelen kazandı,
Onun ravzasının toprağını öpen yüceldi,
Duha'yı yücelten kişinin hayatı ne de güzel oldu,
Hiçbir koku vücudunu kucaklayan toprağa denk olamadı,
Ne mutlu o türabı öptü ve kokladı!

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:

RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN DOĞUMU HAKKINDA

59
Muhammed'le övünmek atalarla övünmekten yeğdir,
Bütün faziletleri ziyadesiyle taşımaktadır.
Mahşer gününde her şey ona işaret edecektir,[34]
Sonradan gelmişse de ondaki fazilet öncedendir,
Musavvir[35] Allah'ın izniyle hükümle gelendir
Özündeki güzelliği doğuşuyla ortaya çıkarandır,
Güzelliklerin başlangıcı ve bitişi Ondan olandır!

60
Muhammed kâfirlerin emniyetini giderdi,
Allah düşmanlarının zanlarını boşa çıkardı,
Onun doğuşuyla bir korktular, zannedersin ki
Büyük cehennemî korkular onlara dokundu,
Her gecenin sabahı onların hüzünlerini artırdı,
Persler anladılar ki o gün parçalandı,
Onun gelişiyle sefalet ve sıkıntılarla korkutuldular.

[34] Şefaat konusunda her şey Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme müracaat edecektir.
[35] Musavvir: tasvir eden, şekil ve suret çizen her şeye kendine lâyık güzel şekil ve suretler veren Allah

61
Muhammed'in yükselmede olan yücelerden yüce mertebesi,
Her yüksek olan Onun makamının altındaydı,
Doğduğu gün nurlar yükselmekteydi,
Şam'ın saraylarında bile parlamaktaydı,
Sarayların önündeki putlar devrilmekteydi,
O gece Kisrâ'nın sarayı yıkıldı, dağıldı
Adamları bir daha kendine gelemeyecek gibiydi.

62
Muhammed'in nuru her yerde âşikâr oldu,
Kâfirler topluluğu hüsrana uğradı,
Saltanatları ve şerefleri yok oldu,
Kisrâ'nın sarayını anladılar ki yıkıldı,
Kisrâ geceleri hep hüzünle geçirdi,
Mecusîlerin ateşi üzüntüden söndü,
Akan nehirleri kederinden kurudu.

63
Muhammed Mecusîlerin ateşini söndürdü,
Doğduğu gün onların fikrî şaşkınlıkları arttı,
Hatta bütün halk tarafından doğumunun hayreti görüldü,
Ve insanlar Adnanîlerin büyüklüğüne şahit oldu
Hayretten kâfirlerin düşünceleri ve akılları karıştı,
Savalılar, yere battığında gölleri ümitsizliğe düştü,
Susadıkları zaman göle gidenler hiddetle geri döndü.

64
Muhammed yaratılmışların ve rasüllerin en üstünüdür
Odur bâtılın, dinlerin ve mezheplerin hükmünü kaldıran,
Eski adetleri ve eski düzeni değiştirdi,
Su ile ateş onunla bedel oldu,[36]
Mecusilerin ateşi söndü, su akmadı, ,
Sanki ateş su gibi kederden soğuyup söndü,
Suda üzüntüden ateş gibi ısınıp kurudu.

65
Muhammed'in güneşi kainatta parlamakta,
Onun önünde düşmanları boyun eğdi,
Mustafanın doğumunda bayraklar yükselmekte,
'Hak şimşek gibi parladı' haberleri yayıldı,
Yer sarsıldı mucizeleri açığa çıktı,
Etrafa nurlar saçılınca cinler çığlık attı,
Hak söz ve mana da açığa çıktı,

66
Muhammed cömertliğiyle hususi ve umumi gönderildi,
Makamı gerçekten uludur ona isyan eden de zalimdir,
Nurunun şimşekleri karanlıkları aydınlattı,
Kâfirler ona karşı körlük ve sağırlıkları gitmedi,
Oysa delilleri bayraklar kadar açık bir âlemdir,
Kör ve sağır kesildiklerinden geldiğinin müjdesini duymadılar,
Kâfirler uyarıcı şimşeklerini görmedi.

[36] Kuruyarak, sönerek insanlara bedel oldular.

67
Muhammed'in dini onların dininden yüce oldu,
Güvende olmak için sığındıkları mekânlar sarsıldı,
Duruşları üzüntülerinden bozuldu,
Korkan ve korkmayan bütün insanlar panikledi,
Savaşta onları destekleyenler perişandı,
Kâhinleri kavimlerine bildirdiklerinde,
Artık sapık dinleri devam etmeyecekti.

68
Muhammed'in emri gayet şaşırtıcıydı,
Eski devirlerde ondan haber verilmişti,
Âlimleri görürlerdi kitaplarda geçen hakikatini,
Fakat doğruyu inkâr ettiler, yalana tabi oldular,
Büyük korku nihayet içlerine işlemişti,
Ufukta yıldızların izleyerek kaymasını,
yeryüzünde putların devrildiğini gördüler.

69
Muhammed geldiğinde onların cinleri kovuldu,
Gökyüzünden üzerilerine alev topları düştü,
Cinlerle beraber olanları da yakıp mahvetti,
Vahyi dinlemeye çalışanlar taşa tutuldu,
Cinler asırlardır kâhinlerle azarlardı,
Hatta vahiy yolundan hezimete uğrayarak gitti,
Kaçıştı şeytanlar takip ederek birbirlerini.

70
Muhammed dünyaya geldi aydınlık bir gecede,
Bin bir çeşit parıltısı olan nurlarıyla,
Cinler ise çok büyük korku içerisinde,
Kendilerine yönelmiş alev toplarının geldiğini gördüler,
Hiç bir tarafa kaçmaya güç yetiremediler,
Ebrehe'nin askerleri gibi kaçtılar,
İki avucundan atılan çakıl taşlar değen askerlerdi.

71
Muhammed düşmanlarına çakıl taşları attı,
Atılan taşlar yüzünden orduları hezimete uğradı,
Onun elindeki taşların tespihleri bilindi,
O değil taşları fırlatan Allah'tı, [37]
Taş isabet edenlerin hepsi kör oldu,
Tespih ettikten sonra iki avucundaki taşlar,
Balığın karnında tespih edenin fırlatılışı gibi atıldılar.[38]

---

[37] Bu beyitte de "Attığın zaman sen atmadın; ama Allah attı." (Enfal, 17) âyetine işaret vardır.
[38] Bu beyitte, Saffat Suresi 39/139-146 arasında geçen, Yunus aleyhisselâmn balığın karnından atılması olayına telmih vardır.

BEŞİNCİ BÖLÜM:

RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN MUCİZELERİ HAKKINDA

72
Muhammed'in pek çok mucizesi görüldü,
Doğru bir biçimde gerçekleşip hakka şahitlik ettiler,
Ona yırtıcı hayvanlar bile itaat etti,
Onun sırlarını gördüklerinde,
Yeryüzündeki ağaçlar çağırdığında boyun eğdi,
Secde ederek davetine ağaçlar uydu,
Ayaksız oldukları hâlde yürüdüler gövdeleri üzerinde.

73
Muhammed'e ağaçlar isteyerek yöneldiler,
Hiç tereddüt etmeden çağrısına uydular,
Bütün dallar bir aşk ile çırpındılar,
Göz açıp kapanmadan yarıldı yerler,
Görürsün emriyle hareketlerini,
Ağaçlar öyle bir çizgi çizdiler ki,
Sanki yol ortasına dallarıyla güzel yazılar yazdılar.

74
Muhammed'in ne çok mucizesi zahir oldu,
Denizin dalgaları gibi zengin ederdi elleri,
Geceler boyunca uyanık kalırdı gözleri,
Miraç'a yükseldiğinde ayetleri aşikare gördü,
Unutulmadı miraç gecesinin izleri,
Her nereye gitse bulut gibi melekler takiptedir onu,
Gün ortası sıcağından bile esirgerler onu.

75
Muhammed'i, Rabbimiz hakikatle gönderdi,
Onu ilim denizinde faziletli kıldı,
Cebrail, O'nun kalbini çıkarıp yıkadı,
Çıkarıp yüreklerdeki gili[39] temizledi,
İlim ve imanla doldurarak kamil kıldı,
O yarılan aya yemin olsun ki,[40]
Onun kalbi yemin edilecek kadar noksanlıktan beridir.

76
Muhammed cömertlikte bulutlara emsaldir,
Huy ve tabiatıyla Yüce Nebi'dir,
Allah rasüllerinin sonuncusu ve en keremlisidir,
İnsanların en ahlâklısı müjdeleyicisi ve uyarıcısıdır,
Faziletin, ihsanın ve nimetlerin sahibidir,
Hangi mağara[41] iyiliği ve erdeme bir araya getirdi?
Ne taraftan baksalar da kâfirler kördü, görmedi.

---

[39] Gil: f. Su ile ıslanmış toprak, balçık. Lüleci çamuru, kil. Her insanın kalbinde iblisin giriş yaptığı küçük parça.
[40] Ayın ikiye bölünmesi olayı; "Kıyamet yaklaştı. Ay ikiye ayrıldı" (Kamer,1)
[41] Mekke'den Medine'ye hicret sırasında Hz. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hz. Ebû Bekir'le birlikte saklandıkları Sevr mağarası.

77
Muhammed ve Ebûbekir kayboldu gözlerden,
Mağarada ikisi birden kayboldu,
Rabbinden gizli bir lütuf onları kuşatmıştı,
Ve kurtuluş müjdesi arkasından geldi,
Allahın kudreti kötülüklerden korumada yeterliydi,
Sadık ile Sıddıkı mağarada göremezlerdi,
Kafirler, bu mağarada kimse yok diyorlardı.

78
Muhammed ile Sıddık mağaraya indiler,
Hayret içerisinde kâfirler geri döndüler,
Güvercin Onları gizlemek için mağaranın üstüne yerleşti,
Örümcek iyice ördü ağını hulle gibi,
Kâfirler mağarada olanları gördüklerinde,
Zannettiler ki bir güvercin ve biri de örümcekti,
Varlıkların en hayırlısına mı yuva kurulup ağ örülürdü.

79
Muhammedî mucizeler hakikatle meydana çıkar,
Her yerde onun nuru parlamaktadır,
Öfkelerinden düşmanlarının yüzleri kararmıştır,
Hasneynin nübüvveti güneş gibi aydınlıktır,
O baki kalacak en hayırlı ve en son mesajdır,
Allah'ın koruması ihtiyaç bırakmamıştır artık,
Ne yüksek burçlara ne de kat kat zırhlara.

80
Muhammed diniyle helak olanları kurtarıcıdır,
O kendisiyle kurtuluşu bulduğumuz sevgilidir,
Her işimde ben ona sığınırım,
Kalbimin her yönelişinde O'na dönerim.
Yüksekliğim ve ilerlemem onu sevmekledir,
Zamanın kahrına uğradıkça hep ona sığındım ben,
O'nun tam himayesinden başka yol bulamadım.

81
Muhammed'in eliyle en güzel hayatı kazandım ben,
Kulluğumda ona sarsılmaz inançla bağlandım,
Ancak O'nun şerefiyledir amacıma ulaşabildim,
Ancak O'nun kaynağıyla şifa bulabildim,
Ondan bugünde yarında kim isterse onu kazanacaktır,
Dünya ve ahiret zenginliği için eline yapıştığım zaman,
Bol bol ihsana kavuştum iyilerin en güzelinden.

82
Muhammed'e Allah sonsuz lütufta bulundu,
Ona Cebrail ile Kur'ân'ı indirdi,
Onu Mevlası heybeti ve kıymetiyle üstün kıldı,
Her yerde onu bulutla gölgeledi,
Allah diriliş günü şefaat hakkını ona bağladı,
Rüyadayken bile sakın vahiy aldığını inkâr etme!
Zira onun gözleri uykuda iken uyumayan bir kalbi vardı.

83
Muhammed Allah Teâlâ'nın kuvvetiyle düşmanlarını yendi,
Kişilikte benzeri bulunmaktan münezzehtir,
Risaletten önce ve sonrası üstün kişilikteydi,
Bize onun gücünü ispatlayan deliller çok kuvvetliydi,
O şerefiyle anlaşılır dilde olan Kur'ân'ı getirdi,
Nübüvvet mertebesine kavuştuktan beri,
Rüyada gördüklerini bile kimse inkâr edemedi.[42]

84
Muhammed'e Allah şaşılacak olaylar gösterdi,
O'nu Kâbe kavseyn gibi perdesiz yakın kıldı[43],
O şeksiz şüphesiz bir rasüldür,
Bunu kabul etmeyen Allah'ın gazabına uğradı,
Onun davası yalandan münezzehtir,
Şanı yüce Allah'ın vahyi çalışmakla kazanılmadı,
Hiçbir nebi gaipten verdiği haberlerde hata etmedi.

85
Muhammed gökteki parlayan ay gibi,
Yeryüzünde denize emsaldir cömertliğiyle,
Araplar fasih konuşmasına hep şaşırmışlardı,
Nice insan helakten kurtulmuştur onun nasihatleriyle,
Hoşgörüsü bizden nice zorluğu kolaylaştırmıştı,
Elleri dokunmakla hastalar şifa bulurdu.
Nicelerini cinnet geçirmekten kurtarmıştı.

---

[42] Rüya nübüvvetten bir cüzdür.
[43] "O kadar (birleştirilmiş) ki iki arası kadar, hatta daha da yakın oldu." (Necm, 9) âyetine işaret vardır.

86
Muhammed'in daveti ölülere can verdi,
Nefsin canlanışını şiddetle öldürdü,
Mübarek tükürüğüyle nice hastayı iyileştirdi,
Vuruşlarıyla kâfirlerin gücünü parçaladı,
Nice aç ve susuz Onu görmekle doyardı,
Duası kıtlık yılına hayat verdi[44],
O'nun asrı tüm asırların en parlak yılları oldu.

87
Muhammed Rabbine dua ederdi yağmur yağması için,
Yağmur yağardı daha ellerini indirmeden,
Yeryüzünü suya doyururdu bulutların her biri,
Her tarafta yaşanan kuraklıklara,
Mustafa dua edince sağanak yağmur boşalırdı,
Duası üzerine rahmet yağmuru döküldü,
Denizden gelen su ya da bir Arim seli gibiydi [45].

---

[44] Mekke ve havalisi şiddetli bir kuraklık ve kıtlık yılı yaşarken peygamberimizin amcası Ebû Tâlib ile beraber Kâbe'de dua etmesi üzerine sağanak yağmurların yağması, vadilerin sularla dolması ve bolluk olması olayına telmih vardır.
[45] Yemen'de Sebe kavmini cezalandırmak üzere, şiddetli yağmurların yağdığı Kur'ân-ı Kerimde "Ama onlar yüz çevirdiler. Bu yüzden üzerlerine Arim selini gönderdik.." şeklinde geçmektedir.

ALTINCI BÖLÜM:
KUR'ÂN-I KERİMİN FAZİLETLERİ HAKKINDA

88
Muhammed'e yapılan medihler hep meşhur oldu,
Onun niteliklerini anlatanın ağzı güzel koktu,
Söylendikçe ortaya çıktı daha başka güzellikleri,
Onun sıfatlarını kimin dili anlatıyorsa methedilmiştir,
Ey Mustafa'yı methederken beni gören kişi!
Bırak bahsedeyim onun açığa çıkmış işaretlerini,
Âlem Dağı'nda gece vakti yakılan şölen ateşinin görünüşü gibi.

89
Muhammed'i öven hasta şifa bulur hastalığına,
Gülümseyen bir bahçeye benzer onun sıfatlarının güzelliğiyle,
O ki sözlerinde hikmet olan hak rasüldür,
O ki değer biçilemez arı bir cevherdir,
Büyüklüğü olduğundan daha ulu azamete sahipti,
İncinin düzgün dizilmesi değeri yükseltir,
Dizilmemiş olsa dahi, O'nun düşürmez değerini.

90
Muhammed'in şiirle övülmesi ne güzeldir,
Yıldızlardan uludur beşer içinde değeri,
Duhâ, Nûn, Kadir surelerini okuduğunda,
Kevser ve İnşirâh surelerinde onu bulursun
Görürsün ki o bütün yaratılanlardan yücedir,
Övenin muhayyilesi ona acaba uzanabilir mi?
Onda güzel ahlâkın ve ulviyyatın kaynağı vardır.

91
Muhammed'in insanlar için pek çok mucizesi vardır,
Yaratılanlar için konuşmasında öğütler vardır,
Hakla birlikte bütün âyetleri muhkemdir,
Arşın sahibinin katında makamı uludur,
Bütün sıfatları kitaplarda yazılmıştır,
Rahman'ın hak olan âyetleri sonradan gelmiş olsa da,
Allah'ın Kadîm sıfatından dolayı ezelîdir.

92
Muhammed'in getirdiği âyetler bizi men etti
Bizleri sakındırdı hayâsızlıktan ve kötülükten,
İyilikte, hayırda, takvada nasihat ederdi
Ukbâdaki Allah Teâlâ'nın rahmetini müjdeledi bize,
Ne güzeldir Nebi'nin bizi uyaran âyetleri,
Haberler verir bize zamana bağlı kalmaksızın,
Ahiret, Âd ve İrem kavimlerinden.

93
Muhammed bize apaçık âyetlerle geldi,
O âyetler okuyanı Sırat üzerinden geçirdi,
Yüce bil, ateşten esirgeyen âyetleri,
Açık mucizeler karşısında herkes aciz kaldı,
Bu mucizeler Allah'ın himayesiyle korundu,
Diğer nebilerin gelmiş mucizeleri devam etmemişken,
O'nun tüm mucizeleri bizim için devam etmekte

94
Muhammed'le hepimiz emniyete kavuştuk,
Bize şüphe olmayan âyetler getirmiştir,
Onları ki şüphe ve tereddütten kurtardı,
Âyetlerinde ne çelişki vardır, ne de bir şüphe,
Âyetleri kim okursa huyları güzelleşti,
Âyetleri şüphe bırakmayan muhkemdir.
Muhalifler başka bir hâkime muhtaç değildirler.

95
Muhammed olabilecek yalanları yok edip sildi,
Şüphe illetine âyetleriyle şifa verdi,
Ayetlerinde zenginlik, arzular, edep, kazanma vardır
Yakından daha yakın olmak isteyenlere,
Acem ve Arap dilcileri aciz kaldı,
Kur'ân'a harp açanlar bir bir boyun eğdiler,
En azılı düşmanları ona teslim oldular.

96
Muhammed'in nuru âyetlerin ışığıdır,
Âyetlerin nurundan kim yararlanırsa kazançlıdır,
Ayetlere karşı çıkan bütünüyle hüsrandadır,
Eğer onun incelikleri içinde düşünceye dalarsan,
Zıtlıktan üstün daha başka ilimler bulursun,
Onun belâgatı muhaliflerinin davalarını çürüttü,
Namusuna tecavüz etmek isteyeni tepeleyen erkek gibi

97
Muhammed'i hasetçilerin söyledikleri etkilemedi,
Apaçık âyetleri Samed'in[46] sırlarındandır,
Âyetleri sayısız ve sınırsız ilimler içerir,
Bu ilimleri müçtehitlerin akılları dahi kavrayamadı,
O âyetlerin benzerleri geçmiş zamanlarda bile gelmemiştir.
Onların dalgalar gibi birbirini takip eden manaları vardır,
Hepsi güzellikte ve değerde inciden de üstündür.

98
Muhammedî ayetler açıkça anlatmaya devam etmekte,
İçinde ilginç anlamlara şahit olunmaktadır,
Gerçekten âyetler gezegenler gibi hidayet nurundan parlamakta
Şirkin karanlığı kaybolmaktayken,
Çok yüksek ihsan olduğundan ayetleri övmelisin ,
Kur'ân âyetlerinin sayılamaz incelikteki manaları,
Çok okumakla kesinlikle usanç duymazsın,

[46] Samed: her şey Kendisine muhtaç olduğu halde Kendisi hiç bir şeye muhtaç olmayan Allah Teâlâ.

99
Muhammed'i Rahman Rabbi hizmet ettirdi,
Onu bu değerli âyetleriyle ehil kıldı,
O âyetleri Sadık'ın[47] dili okuduğunda;
Hakkın ışığından apaçık bir nur onu kaplardı,
Ne mutlu o âyetleri okuyana ki Allah Teâlâ onu olgunlaştırır,
O âyetleri okuyarak gözleri parlayana, dedim ki;
Zafere kavuştun artık Allah'ın ipini tut.

100
Muhammed rıza ile semanın üst taraflarına yükseldi,
Hakk'ın âyetlerinin nuru varlığı aydınlattı,
Ne mutlu bu âyetleri yaşadığı zamanda koruyanlara!
Ezberle onları ve ibret al öğütlediklerinden,
Ey ateşten korkup âyetleri okuyan ve ibret alan kişi!
Eğer cehennem ateşinin hararetinden korkarak okuyorsan,
Onların serin suyuyla Cehennemin hararetini söndürebilirsin

101
Muhammed'le yaratılışın özellikleri güzelleşti
Kim daha çok yaklaşmayı artırırsa,
Her kim isteğinde âyetlerini okuduysa o denli artırdı,
O'nu en uzak emellere ulaştırıp, kavuşturdu.
Öyleyse muhafaza et! Ateşi söndürdü âyetlerin ışığı
Kur'ân, yüzleri parlatan Kevser havuzu gibidir,
Kapkara yüzlü asiler yıkanmak için geldiler.

[47] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem

102
Muhammed Hakk'ı bilinmezlikte bırakmadı, tanıttı,
Âyetlerin açıklamasını müşkül kılmadı,
Âyetlerin derece ve mevkilerini ululuğu onunla bilindi,
Onların nurlu yaratılışını mübhem bırakmadı,
Onlar güneş ve dolunay gibi parlak ve mükemmel oldu,
Adalette Sırat ve Mizan gibidir âyetler,
Adalet beşer için onlardan başkasıyla kâim olamaz.

103
Muhammed her zaman ayetleri insanlara hatırlattı,
Gece gündüz tekrarlamaktan vazgeçmedi,
O âyetlerin sayılmayacak kadar bereketleri vardır,
Kim ki kalp[48] ve iki göz[49] ile onlara baktı,
Bu âyetleri görmeyenin körlüğü ne şiddetlidir,
Hasetçinin inkâra yeltenişi şaşırtmasın seni,
Ki o iyi anladığı hâlde âyetleri bilmezden geldi.[50]

104
Muhammed'in nuru kahramanlar için güneş gibidir,
Yazıklar olsun! Zulüm ve bozgunculukla o nuru inkâr edene,
Âyetleri kim inkâr ederse doğru yoldan çıktı,
Onlar ki sonsuza dek cehennemde kaldı,
Onların aşırılıkları tek ve Samed olan Rabbedir,
Bazen göz hastalanıp güneşin ışığını inkâr etti,
Hastalığından ağız da bazen suyun tadını inkâr eder.

[48] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem
[49] Hz. Hasan, Hz. Hüseyin aleyhimesselâm
[50] Niyâzî-i Mısrî, Vani Mehmet Efendiye önceki beyitlerle işaret etmektedir.

YEDİNCİ BÖLÜM:
RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN MİRACI HAKKINDA

105
Muhammed'e medet Ya Resul sözü senden ulaşır,
Yüce makamına el açan kul muradına erer,
Ey hoşgörüsünü cömertlik denizlerinin anlattığı kişi!
Ondan şefaat bekler onu isteyen,
İsteyenlere o şefaatini bolca verecektir,
Hacet sahipleri develerle yerde iz bırakır,
Koşarak kapısına yöneldiği kimselerin en efdali!

106
Muhammed beşerin ve meleklerin en faziletlisidir,
O, taştan hususi selam alan kişidir,
Kuru hurma kütüğünün kökü O'na ağlar,
Onun üstünlükleri surelerde anlatılandır,
O sabredenlerin nihai gayesidir,
Ey ibretle bakana en büyük delil olan, Resul!
Ganimet toplayana büyük nimet olan!

107
Muhammed Arapların ve Acemlerin en hayırlısısın,
Ayaküstünde yürüyenlerin en üstünüsün,
O kerem sahibi Cebrail sana gelerek,
Seni erdeme ve kereme kavuşmaya çağırdı,
"Ey muhterem ve hayırlı kişi! Burak'a bin" diyerek,
Mescid-i Harâm'dan Aksâ'ya bir gece vakti gittin,
Zifiri karanlıklara dolunayın çıktığı gibi.

108
Muhammed'i melekler kabul için hazırlandılar,
Allah sana ikramda bulunmak için çağırdığında,
Sen Mekke'den Kudüs'e olan mesafeyi kat ettin,
Azametini görmeleri için rasüllere namaz kıldırdın
Ve sonra yükseldin gökteki ayetleri görmek için,
Yükseldikçe yükseldin bir menzile ulaşana kadar ki,
Oraya ne kim erişilebilir ne de kimsenin erişmesi düşünülebilir

109
Muhammed yedi kat göklere yükseldi,
Göklerin en yüksek mertebesine ulaştın,
Melekler cemaati Seninle mutlu oldular,
Apaçık bir dille sana "Hoş geldin!"dediler
Sen makamınla enbiyânın en önündesin,
O gece bütün enbiya seni öne geçirdiler,
Rasüller hizmetçinin efendisine takdimi gibiydiler

110
Muhammed! Bütün rasüller topluluğunun sultanısın,
Ebedi makamınla en önde oldun,
Hepsi sana yaklaşabilmek için sana uydular,
Nübüvvet yolunda seni imam kıldılar,
Senden şefaat istediler gözleri perdeli olduğundan,
Yedi kat gökleri yarıp gittin,
Nebiler topluluğunun bayraktarı idin.

111
Muhammed ufukların doruğuna yükseldi,
Çalışma ve gayretle ulaşılmayan mekânlara ulaştı,
Ey insanların ve toplumların pak Mustafa'sı!
Ey yaratılışı ve ahlâkı en güzel olan!
Ufukta kayboluncaya dek yükselişini sürdürdün,
Öyle ki Allah Teâlâ'ya yaklaşıp yarışanlara yer bırakmadın,
İleriye geçilecek bir yer mesafede kalmadı

112
Muhammed Allah dışında her varlıkla kalb-i bağını kesti,
O bütün yaratılmışların arasından seçildi,
Ey gönlümün ondan başkasını istemediği kişi!
Ondan başka herkesten uzaklaştı kalbim,
Allah bütün yaratılmışlar arasından seni seçti,
Makamına bakılınca bütün makamlar aşağıda kaldı,
Çağrılınca doruklardaki bayrak gibi yalnız kaldın

113
Muhammed meleklerin ve insanların efendisidir,
Ey bedevilerin ve medeni insanların en şereflisi!
Sen seçilmişliğin tüm alametlerine kavuştun,
İnsanlara iyilik ve güvenlik getirdin,
Mevlân sana bütün hayırları ve haberi verdi,
Gözlerden ırak bir vuslata erişmen için davet edildin,
Nice gözlerden saklanmış sırlara kavuşman için

114
Muhammed! Senin göklere yükselişin devam etmektedir,
sen gerçekten kulluğunla feleklere üstün oldun,
Ey nebilerin sonu ve en üstün sultan!
Allah seni seçti bilinmeyecek bir sırrı ile,
Her sıkıntında Hak'tan ihsana erdin,
Ortakların olmaksızın elde ettin sen bütün övgüleri,
Bütün makamları tek başına geçtin.

115
Muhammed! Senindir hem övünmek ve hem de nesep.
Tüm yaratılmışlara erdem ve edepte üstündesin,
Yorulmadan sevap kazanmayı sağladın bize,
Elli vaktin yerine bedel beş vakti getirdin,
Karşılığında farzlardan, Ey en üstün Nebi!
Sana verilen rütbelerin değeri büyüktür,
Sana bahşedilen nimetlerin idraki zordur.

116
Muhammed! Allah iki dünyada seninle güzelleştirdi bizi,
Ayetlerin nurunu idrak etmek için ehil kıldı,
Allah Mustafa'yla bizi diğer ümmetlere faziletli kıldı,
Onunla bizi İslam ümmetine ulaştırdı,
Yardımı ve başarısıyla Allah mükemmel eyledi bizi,
Ey Müslümanlar bize müjdeler olsun ki!
Allah Teâlâ bize yıkılmayacak bir din lütfetti.

117
Muhammed'in şefaatini ümit etmekteyiz,
Çünkü biz Onun davet kıldığı cemaatindeniz,
Bize risaletinden hediyeler sundu,
Yardımıyla yaratılanların en hayırlısı olduk,
Kıyamet günü, kazananların arasında oluruz,
Bizi kulluğa davet edeni Allah çağırdığında,
“O en aziz rasüldür” diye, bizi ümmetlerin en üstünü kıldı.

SEKİZİNCİ BÖLÜM:
RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN CÎHADI HAKKINDA

118
Muhammed açık bir çağrıyla geldi,
Öncekileri getirdiği şeriatı ortadan kaldırdı,
Ne mutlu onun ümmetinin yolunda olanlara,
Ne mutlu onu görünce yanına koşanlara,
O gönderililiğinde insanları dinine davet etti,
O nübüvvetiyle gelişinde düşmanların kalbine korku saldı
Kendi hâlinde otlayan koyunları Aslan sesinin titretişi gibi.

119
Muhammed müşrikleri ve iftiracıları çağırdı,
Ateşten ve cehennemin derinliklerinden kurtuluşa,
Onları her şeyin sahibi Allah'ı birlemeye davet etti,
Oysa O'na ortak koşarak onlar müşrik oldu,
Uzlaşana kadar kılıcı şirk toplumundan çekmedi
Her savaşta düşmanlarının karşısına çıktı.
Ta ki onlar çengeldeki et gibi oluncaya kadar.

120
Muhammed zafer kazandı Müslümanlarla birlikte,
Bütün düşmanları onunla savaşmak istemişti,
Bir müşrik sağ olarak kurtulunca onun kılıcına takıldı,
Pek çoğunun öldüğü görüldü onun eliyle,
Savaş alanından kaçanın üstüne dünya dar oldu,
Müşrikler öyle istemişlerdi ki kaçıp kurtulmayı,
Kartal ve akbabaların yakaladığı leşlere gıpta ettiler.

121
Muhammed zafer kılıcıyla düşmanları dağıttı,
Savaşın düşmanlara çok sıkıntı verirdi,
İmanlı cemaatin kahramanlığı ortaya çıktığında;
Uzun süre feleğin çarkında ezildiler,
Bu sapkınlar güruhu musibetlerin şiddetlisini gördü,
Günler geldi geçti de düşmanlar onların sayısını bilemedi,
Haram ayların[51] geceleri gelmedikçe.

122
Muhammed kâfirlerin rahatını yorgunlukla değiştirdi,
Onların güzelliklerini çirkinliğe çevirdi,
Savaş onların çığlıklarını artırdı,
Yara ve berelere bürüdü onları
Müşrikler zorla müminlere yerlerini bıraktı,
Din düşmanlarının sahasına giren bir misafir gibiydi
Bütün taraftarlarıyla onların etlerini yemek istedi.

---
[51] İslam'dan önce Arapların birbirleriyle savaşmayı haram saydıkları, Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Receb aylarıdır.

123
Muhammed mücadeleye kahramanlarıyla geldi,
Müşriklerin üzüntüden yüzleri sertelip donuklaştı ,
Onların atları düşmanların kanında yüzdü,
Müşriklerin yurdundan kadınların ağlayışları duyulurdu,
Onlara asil askerleriyle geldiğinde,
Küheylanlar üzerinde bir asker deryasını düşmana saldı,
Ok atan kahramanlarını düşmanların üzerine dalga dalga attı.

124
Muhammed mertebesiyle tüm rasüllere üstün gelir,
Allah'ın dinine Arap ve Acemlerin cümlesini davet eder,
Arşın Rabbine yemin olsun savaştan kurtuluş yoktur,
Kim ki Hakk'a dair şüphe ve yalanında inat ederse,
Ona yalnızca pak soylu bir nebi kucak açabilir,
Hakkın rızası için Hakka koşan yiğitler,
Küfrü kökünden sökmek için hücum ederler.

125
Muhammed insanlara sevilecek şeyleri getirdi,
Her şey Rasülün muradını bekledikleri için O'na uydu,
Çıkar için değil onun hoşnutluğu için katlandılar zorluklara,
Onun dini zail olmayıp yükselmeye devam etmektedir,
İhlâsla dinini korumaya çalışmaktalar,
Öyle ki Müslümanlar ayrı kaldıkları İslam'a
Gurbette yalnızlıktan akrabalarına kavuşanlar gibi.

126
Muhammed ashabıyla birlikte savaştı daima,
Hep ondan yana olmuş, zafer yazılmıştı,
Parlak kılıçlar ve kara mızraklar üzerinde başlıkları vardı,
Ashabı şek ve şüpheden korunmuştu,
Yüksek mertebede şeref elbisesini giymişlerdi,
Hayırlı baba ve kocalar sayesinde düşmanlardan korunmuştur,
İslam milleti ne yetim kalmış ne de dul olmuştur.

127
Muhammed savaşta müşriklere karşı durdu,
Ashabıyla birlikte müşrikleri korkuttu,
Müslümanlarla savaşmayanlar selamete erdiler,
Ulu Rahmanın onlara merhameti devamlıydı,
Onlara düşmanlıkta ısrar edenler helak oldu,
Sanki dağlar gibidirler, savaştıklarında sor onları,
Onların elinden her savaşta neler çektiler.

128
Muhammed'in yaratılışının insanlar arasında benzeri olmadı,
Kim ona inandıysa doğruyu buldu,
Allah'ın melekleri onlara devamlı yardım etti,
Savaşlarda onun düşmanlarına karşı oldular,
Benim dediklerime inanamıyorsan,
Huneyn'e, Bedr'e ve Uhud'a sor!..
O devirler onlara vebadan daha kötüydü.

129
Muhammed'in ashabı savaşa başlayınca,
Seçilmiş topluluk düşmanlarını kovdular,
Başarısız oldu düşmanları ne kadar savaşmak isteseler de,
Ashabı müşriklerin yaktıkları düşmanlık ateşini söndürdü,
Düşmanın azılıları kükrediklerinde karşı koydular,
Beyaz kılıçları kırmızıya boyadılar göğüslerinden sokarak
Ve düşmanların sarkan saçlarla siyahlaşmış ense köklerine,

130
Muhammed ve din savaşçıları çıktıklarında,
Kâfir şehirlerine, topluluklar helak oldu,
Düşmanların delindi mızraklarla vücut perdeleri,
Hint kılıçlarıyla parçalandı kâfirlerin yüzleri,
Kılıç sallayan ashabı kanları fışkırttılar,
Onlardır Hatt [52]oklarıyla yazı yazan mücahitler,
Kalemleri düşman vücutlarında noktasız yer bırakmamıştır.

131
Muhammed ashabının ruhu ve sevgilisidir, ,
Hiçbir şey sahabelerini aciz bırakmadı savaşta,
İslam'ın zaferine engel olunamazdı,
Ölüm ve düşman korkusu onları acze asla düşürmedi,
Onlar hallerini yücelten ve öne çıkaran sıfatlara maliktirler,
Silahla kuşandıklarında simaları farklıdır,
Gülün palamut ağacından farklı olduğu gibi.

[52] Hatt: Bahreyn ve Umman'da birkaç kasaba ve köyün adıdır. Hindistan'dan getirilen oklar bu liman kasabalarında pazarlandığı için kasabanın adıyla anılırdı.

132
Muhammed Kur'ân'da ashabının anıldığı yerleri okurdu,
Allah ashabının şükründen razı oldu,
Allah'ın zaferle şereflendirdiği aslanlardır,
Onlar ki mızrak ve kılıçlarla yurtlarını koruyanlar,
Tekrar tekrar onları kendime övsem de, onları bana yâd et,
Zafer rüzgârları sana onların kokularını sunar,
Her mücahidi kılıfından açılmamış goncagüller sanırsın.

133
Muhammed ve ashabı necip insanlardır,
Arap ve Acem de onlar gibi bulamazsın,
Allah onlara zafer ve galibiyet verdi,
Onlardan düşmanların her birine bir musibet uğradı,
İlginç şeyler fark edersin gördüğünde onları,
Onlar atlarının sırtında tepelerdeki sağlam ağaçlar gibi,
Eğeri sıkı bağlanmasından değil, azimli olmalarındandır

134
Muhammed savaşta denizler gibi dalgalanır,
Atlarının üzerinde askerleri dağılmadan bir aradadır
Mustafa’nın orduları topluca yürüdüğünde,
Onları gören düşmanların gözlerine uyku girmez oldu,
Onların naralarından dolayı savaşçılar düşüp bayıldı,
Mücahitlerin korkusundan kâfirlerin ödleri koptu,
Aslanlarla kuzuyu birbirinden ayırt edemez oldular.

135
Muhammed yaratılmışların en şereflisi ve en hayırlısıdır,
O'nun zümresi müşrikler birliğini dağıtmıştır,
Her askeri saldırdığında akseder kılıç yüzüne,
Yükselen dolunay gibidir her biri,
Allah'a yemin olsun ki ashabı zafer kazandı,
Kimin Rasûlüllah olursa yardım edeni,
Ormanda karşılaştığı Aslan bile ondan korkar.

136
Muhammed insanların ve meleklerin en üstünüdür,
Müjdeleyici, uyarıcı ve zarardan kurtarıcıdır,
Zafer kazanmayan yoktur ona dost olanlardan,
Düşmanlarından yenilmeyeni kalmamıştır,
Herkes nasibine düşeni almıştır,
Göremezsin onun yardımıyla bir dostu ki zafer kazanmayan,
Tek bir düşman hezimete uğramamış.

137
Muhammed canıdır kıblesine namaza duranın,
O kişi zilletinden sonra aziz olur,
O büyük hataları affedendir,
Merhametiyle, elleriyle ve faziletiyle,
Mustafa ümmeti onun dostluğunu kazandılar,
Ümmetini dinin sağlam sığınağına yerleştirdi,
Yavrularıyla ormana inen aslanlar gibi.

138
Muhammed hakikatte son rasül olarak geldi,
Onun dini diğer dinleri kaldırıp hükümsüz kıldı,
Onun kitabı hilekârları aciz bıraktı,
O kitaba karşı koyan insanların en kötüsü oldu,
O kitaba karşı koyana de ki sen bir kavga içindesin,
Allah'ın kelamı nice mücadele edenleri yere serdi,
Nice azılı düşmanı kendileriyle mağlup etti.

139
Muhammed apaçık delillerin sahibidir,
Kur'ân âyetlerinin mucizeleri meşhurdur,
Vallahi o mucizelerin ortaya çıkmadığı bir gün bile yoktur,
Seçildiği gibi mucizeler başkalarını âciz bıraktı,
Güzellik, ilim ve edep seçkinliği onun vasıflarıdır,
Yetmez mi sana ümmî iken ilim sahibi olması mucizesi,
Cahiliyette yetim olduğunda edepli olması da.

DOKUZUNCU BÖLÜM:
ALLAH TEÂLÂ'DAN MAĞFİRET VE RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMDEN ŞEFAAT DİLEME HAKKINDA

140
Muhammed'in Medine'sine kalbim meylettiğinde,
Ruhum sevinçle doldu onu arzulamakla,
Zaman ona yaklaşmama engel olsada,
Rasûlüllahın geldiği bir mescidi ne zaman görsem,
Günahımın çokluğundan dolayı ondan af dilenirim,
bu methiye ile hizmette bulundum,
Şiir ve hizmetle geçen ömrümdeki günahlardan affımı ümit ederim.

141
Muhammed'in sevgisini istemekte ruhum,
Benim kalbim şiirden ve hizmetten daraldı,
Şairler başıboş dolaşır vadilerde,
Bu işten ancak ondan sakınanlar kurtulur,
Şiir ve hizmet ile geçti vaktimin çoğu,
Bunların neticesinde korkulan gerdanlığı boynuma taktı,
Bunlarla ben sanki kurbanlık bir deve gibiyim.

142
Muhammed üzüntüsünü ve nedametini gösterdi
Kalbe ömrü gelip geçti diye,
Bana layıktır yorgun gözlerimden kan boşalsa bile,
Vücudum zayıf düşse ve ölsem aşırı sevgimden,
İhtiyarlığımı ve gençliğimi boş yere geçirdim,
Her iki çağımda çocukça ben kötülüklere uydum,
Günah ve pişmanlıktan başka bir şey elime geçmedi.

143
Muhammed dünyanın güzelliğine bakmadı,
Onun yapılarına kalbi meyletmedi,
Yazıklar olsun! Dünya kötülüklerine devam eden kişiye,
Sabah akşam cahilliğinde kalana,
Şaşkınlığından ahireti bırakıp dünyayı satın alana,
Ey yaptığı ticarette zarar eden nefis!
Dünyaya karşılık dini almadın, tevessülün de olmadı.

144
Muhammed dünya karşılığında ahireti aldı,
Kim Mustafayı indirdiğine tam inanırsa,
Gaflet boşluğuna bırakılmaz kalbi,
Gönlü boş şeylerle gurur duymadı,
Ahiret yaşantısını dünya karşılığında kim satın alırsa,
Kim ahiretini dünyaya satarsa,
Bu alışverişte açıkça zarar etmiş olur.

145
Muhammedî lütuf deryasının sonu yoktur,
Gençliğimde bütün lezzetleri yaşamışsam da,
Bu değiş tokuşta yanılmış aldanmışım,
Meğer gizli cevherimi dünyaya satmışım,
Fakat yine de dualarla bu sıkıntıdan kurtuldum,
Günah işlesem de bozulmaz ahdim,
Nebi'den manevî bağım kesilmedi.

146
Muhammed günahlarım için af diledi,
Ben de af diledim, günahlarım ve isyanlarım için,
Onu övmekle benim mertebem yükseldi,
Ahretimin korkusundan dolayı ondan aman diliyorum,
Onun şefaatiyle affedilenlerden olurum,
İsmi Muhammed olduğu için benim bir ahdim vardır
Zira yaratılanların arasında ahde en vefalı olandır.

147
Muhammed yarın yardım isteyeceğim kişidir,
O benim gerçek efendim ve inandığımdır,
O'dur doğru yola çağıranların en faziletlisidir,
O'nun iyiliklerinin sayısı sayılmayacak kadardır,
Övüncüm yardımcım kurtarıcım efendim ve senedimdir,
Eğer kıyamet günü tutmaz ise benim elimi,
Bana de ki: Ey ayağı kaymış adam, vay senin hâline!

148
Muhammed'in merhametini beklemekteyim her daim,
O ihsanlarda bulunur durmaksızın,
Onu övdüm iyiliklerine erişeyim diye hakikaten,
Onu övmek için şiir yazan süslenir,
Cürmünü itiraf edene merhametlidir,
Haşa, kendisinden medet umanı ne boş çevirir,
Ne de O'na sığınan komşuyu mahrum etmez.

149
Muhammedi kim överse şahsına ihsanlarda bulunur,
Onu övme uğruna azaları zayıf düşen kazanır,
Benim günahım sayılamayacak kadar çoktur,
Ancak yaratılanlar şefaatçisi silmek ister kusurları,
Doğduğumdan beri onu kalbim sezmektedir,
Düşüncelerimi onun methine tahsis ettiğimden beri,
Buldum kurtuluş için hamilerin en efdalini

150
Muhammed'in mucizeleri göründü yaratılmışlar içinde,
Şüpheler yok oldu ve hakikatin güneşi yükseldi,
Hasan ile Hüseyin'in risaletleri şahitlerle ortaya çıktı,
Sabit oldu onlar hakkındaki âyetlerin delilleri,
Bir kul olarak onları sevdi ruhum,
Muhtaç olanı asla eli boş çevirmezdi,
Zira yağmur yüksek tepelerde çiçekler bitirdi.

151
Muhammed'i, Ahmed'i metheden kelimeler tatlandı,
Onu öven sözler yücelip paklandı,
Ey rasüllerin efendisi nefsim seni arzuladı,
Çünkü vaat edildi nefsime cennetten bahçeler,
Zayıf düşen nefsim hoşnut olur o bahçelerle,
Methimle dünya malını, süsünü istemedim,
Herem'i[53] övmesi üzerine Zuheyr'in[54] topladığı gibi.

[53] Herem b. Sinân: Cahiliye döneminde cömertliğiyle meşhur bir Arap kralıdır.
[54] Zuheyr b. Ebî Sulmâ: Cahiliye döneminde Muallaka şairlerinden birisidir.

ONUNCU BÖLÜM:
MÜNÂCÂAT VE İHTİYAÇLARI ARZ ETME HAKKINDA

152
Muhammed kendisinden yardım isteyenin efendisidir,
Kıyamet gününde onun şefaatçisi olurda,
Ey ahirette cehennemden kurtulmak isteyene yardım eden,
Cennette mutlu yaşar senden yardım isteyen kişi,
Amacına ulaşarak Na'îm cennetini kazanır,
Ey yaratılmışların en hayırlısı senden başka kimim var,
Benim ölüm gelip çattığında sığınabileceğim.

153
Muhammed sen sığınağısın sıkıntıya düşenlerin,
Sensin ateşte azap içinde olanların şefaatçisi,
Methetmek için tesbi yazan kusurlu günahkâr Mısrî'ye karşı,
Cömert olursan, Ey cömertlik ve şeref sahibi!
Ateşte odun gibi yakılırsam bana şefaatçi olursan,
Bana şefaat etmekle makamına noksanlık gelmez
Kerim olan Allah Müntakim ismiyle tecelli edince.

154
Muhammed! Sıkıntılardan şikâyet etmekte nefsim,
Sevinç ve huzur ummaktadır ondan,
Ey cennete giren ve onun güzel çiçeklerini koklayan,
Gözlerimi cennette seni görmeye ve rahatlamaya ulaştır
Yardımınla defet sıkıntılarını ahiretin,
Şüphesiz dünya ve ahiret senin cömertliğindendir,
Levh-i Mahfuz ve ilm-i kalem senin ilimlerindendir.

155
Muhammed'den hiçbir zaman ümitler kesilmedi,
Onun bana yaptığı umut binalarım yıkılmadı,
Bugün bütün yaratılanlar benim günahlarımı öğrendiler,
Nefsim iyiliği ve doğru yolu bulamadı,
Şefaat et ona ki; Ey umudum! Pişman oldum,
Ey nefis büyük günahlarından dolayı umudunu koparma,
Allah'ın affediciliğinde büyük günahlar küçük günahtır.

156
Muhammed affını genişliğini nefislere öğretti,
Doğru yolu bulmasını ve Allah da ona bağışladı,
Pek çok nefis günahkâr olurken Allah onları korudu,
Allah'tan umulur ki onlara inayetiyle ikram etti
Korku nefsimi helak ettiğinde ben dedim ki:
Umulur ki Rabbim paylaştırırken rahmetini,
Bu taksimde günah miktarınca olur rahmeti.

157
Muhammed'dir her günahkâr kulun şefaatçisi,
Hataya düşmüşlerin, eğlenceye dalmışların bile,
Ey ihsan eden! Günahı bırakamayan kula merhamet et,
Senden iflas ettiğinde zenginlik ister,
Kazanmayı arzular Cenneti ve Cebrail'i
Ya Rabbi huzurunda ümidimi zannımı boşa çıkarma,
Hesabımı da noksan eyleme.

158
Muhammed! Sen yükselttin herkesin mertebesini,
Herkese verdin kavuşmak istediği emeli,
Şanına hürmet zelil olan kula merhamet eyle,
O kul korkmaktadır işlediği günahlardan,
Sen yükselt, cennet odalarında onun yerini,
Kuluna dünya ve ahrette lütfünle davran,
Çünkü onun korkularla bozulan bir sabrı vardır.

159
Muhammed dilemişti ümmeti için en güzel sonucu,
Lütuf denizlerinden kuşatıcı merhameti de istedi,
Ve ümmetinin her günahtan da bağışlanmasını,
Senden gelecek olanı cömertçe ver çeşitli inayetleri,
Sana salâtın feyzinden bolca ihsan et bize,
Allah'ım salât bulutlarına izin ver de;
Sağanak sağanak boşalsınlar Nebinin üzerine.

160
Muhammed'e, bütün resullere ve torunlarına,
Selam olsun onlara bağlı olan Hasan ile Hüseyin'e,
Sonra en sonuncu olan Mehdî'ye,
İmamların görevlerini yerine getiren en hayırlı imama [55],
Nebilere ve onlara inananların cümlesine,
Âli'ne, ashabına ve onlara tabi olanların üzerine,
Muttakilere, temizlere, halimlere ve cömertlere
(salâtlar yağmur gibi aksın)

161
Muhammed ve bütün âli soyludur,
Ashabı ile tabiîn üzerine düşeni yapmıştırlar,
Güzel kokulu selamlarla benim nefsimi temizle,
Nebinin kokusundan gelen ve çoğalan selamı ulaştır,
Efendiler ve dervişler hakkı için rasüle
Saba rüzgârı Ban ağacının dallarını salladıkça Salât olsun,
Deveci nameleriyle boz develeri coşturdukça Salât olsun.

Niyâzî-i Mısrî
kaddese'llâhü sırrah'ül azîz

[55] Niyâzî-i Mısrî kaddese'llâhü sırrah'ül azîz

İçindekiler

Kaynakça

ATEŞ Süleyman İrfan Sofraları Niyazîi Mısrî [Kitap]. - Ankara : [s.n.], 1971.
HARMAN Ömer Faruk ABİDİN Paşa Kaside-i Bürde Tercümesi ve Şerhi [Kitap]. - İstanbul : Kalem, 2004.
YILDIZ Musa Niyâzî-i Mısrî Kaside-i Bürde Tesbîi [Kitap]. - İstanbul : Elif, 2007.